

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

26.4.2013

NRO 2

Tekniikan saneeraus / Matkustajapalvelu muutoksessa / Edustajiston kevätkokous

3 Pääkirjoitus

4 Matkustajapalvelu muutosten kourissa

- 7 Lyhyt kääntö
- 8 Pörssi-yhtiöiden sisäpiirisäännökset eivät syrjäytä yt-lakeja
- 9 Yt-kimara tältä ja viime vuodelta
- 10 Hapsu - Tekniikan yt-neuvottelut näyttävät suuntaa
- 12 Kevätkokous
- 14 Kiljavan kesäkurssille edulliseen jäsenhintaan
- 15 Kentän tasolta
- 15 Työpajoista työkaluja
- 16 Taas tavattiin
- 17 Eläkevarat riittävät edelleen
- 18 Jukeboksi
- 21 Kolumni
- 22 Peruskursilla
- 23 Aamen
- 23 Liiton tulevaisuudesta
- 24 Joutavia
- 26 Indonesia on tuhansien saarten maa
- 28 Hugo Tungo
- 29 Airport Crew Party
- 30 Päihdeohjelmaa tarvitaan jokaisella työpaikalla
- 30 Kuvakulma
- 31 Hyvää vappua

KANSIKUVA:

Yt-peto riehui lentoasemilla irtisanomisen ja osa-aikaistamisen apinan puvussa.

King Kong – Merian Cooper ja Ernest B. Schoedsack
 Kuva – Karoliina Ilonoja
 Kruunuhaan kädellinen – JM Koskinen

Unioni

Levikki 4400
 17. Vuosikerta

Julkaisija
 Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
 1795-2840 (Painettu)
 1795-343X (Verkkoalehti)

Päätoimittaja
 Juha-Matti Koskinen
 Puh. 040 766 9040
 juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
 Pekka Kainulainen
 Puh. 040 528 8166
 pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
 Markus Berg
 Reijo Hiltunen
 Pekka Hintikka
 Arto Kujala
 Ari Miettinen
 Vesa Suni
 Sari Virta
 Jyrki Väyrynen

Toimitus
 John Stenbergin ranta 6
 PL 337
 00531 HELSINKI
 Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
 Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
 Lehti ilmestyy 2013 kuusi kertaa.
 Ilmestymisaikataulu sivulla 30.

Aineisto
 Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
 Karoliina Ilonoja

Paino
 Sälekärin Kirjapaino Oy
 Somero

Rakkauden kesä osa II

Rakkauden kesä 2010 syntyi edunvalvonnallisena teemana marraskuussa 2009. Sen tarkoitus tuolloin oli keventää synkkää tunnelmaa ja tuoda hyväntuulista yhteisöllisyyttä vallinneen ulkoistusrumban keskelle. Rakkaudelle ja rentoudelle on tilausta myös pian alkavana kesänä.

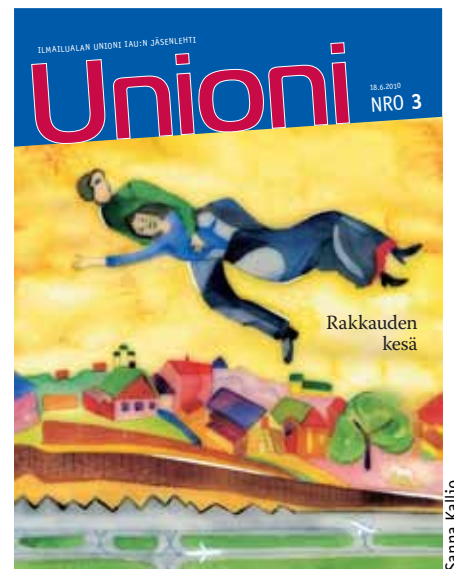
Suurille rakenteellisille muutoksille lentoliikenteen palveluissa ei näy loppua. Yhdessä koko taloutta vaivaavan alavireen kanssa niillä on negatiivinen vaikutus alan työllisyyteen. Lentoliikenteen teknisten palveluiden siirtäminen pois Suomesta jatkuu edelleen. Työntekijöiden määrä on huvennut kolmannekseen vain muutamassa vuodessa. Tämä on surullista paitsi syntyvän työttömyyden vuoksi, myös siksi että kokonainen ammattikunta ja -taito katoavat olemasta. Maapalveluissa työn määrän säilyessä kutakuinkin ennallaan kilpailevat yritykset toisensa kannattamattomiksi. Pardian ja Airpron välillä solmittu yrityskohtainen työehtosopimus ilman siihen sitoutuneita työntekijöitä auttaa polkemaan kääntöhinnot jo lähtökohtaisesti kestäättömälle tasolle. Finavian lennonvarmistuksessa työskentelevien pulmana on kankea neuvotteluyhteys henkilöstöhallinnon kanssa ja osin mielivaltaisesti toteutettu työehtosopimuskäytäntö.

Edellä mainitut teemat tulevat varmasti olemaan esillä ja osin niihin tullaan keskittymään pian käynnistyvällä työehtosopimuskierröksellä. Liittomme osalta valmistautuminen on jo aloitettu kutsumalla kokoon tes-työryhmät, joissa työehtosopimusten ammattikunnat ovat edustettuina. Mukana on myös sellaisia ryhmiä, joilla sopimusoikeus ei toistaiseksi ole toteutunut järjestäytymisen mukaisesti. Tällä tavalla IAU haluaa yhtäältä antaa jäsenilleen vaikutusmahdollisuuden ja toisaalta sitouttaa heidät käynnissä olevaan prosessiin. Samalla on tarkoitus antaa signaali työntantajalle edunvalvontansa harkiten ja huolella järjestäneestä liitosta, joka haluaa ja kykenee ylläpitämään työrauhaa. Saman tahdon ilmaisun soisi selkeämmin kuulevan myös ilmailualan työnantajien suunnalta. Halvemman työehtosopimuksen hakeminen järjestäytymisen vastaisesti saattaa lopulta osoittautua kalliimmaksi vaihtoehdoksi.

Edustajiston kevätkokous ei antanut julkilausumaa, sellainen tapa on IAU:n nykyhallinnon keskuudessa koettu hivenen pompöösiksi. Mutta paremman puutteessa, tuon kokouksen sihteerinä oltuani, uskallan toivottaa niin vastapuolen neuvottelijoille kuin jäsenillemmekin vapusta alkavaa ja toivottavasti pitkään jatkuvaa rakkauden kesää 2013.

Peace man, peace and love.

JM KOSKINEN

Sanna Kallio

”

*Halvempi TES
ilman työrauhaan
sitoutumista tulee
lopulta kalliimmaksi*

Tyrki Väinönen

sen varassa, lomalentoja ja pakettimatkoja lukuun ottamatta. Mutta nykypäivänä lentäen matkustaminen on kaikkien ulottuvilla. Niin kutsuttujen halpalentoyhtiöiden myötä myös vanhat reittiliikenneyhtiöt ovat muuttaneet hinnoittelupolitiikkaansa ja reittilennoilla matkustamisesta on tullut kaiken kansan hupia. Ennen vanhaan matkustajat noudattivat tarkemmin viranomaisien ja lentoyhtiön asettamia sääntöjä ja kunnioittivat ja kuuntelivat myös matkustajapalvelussa työskenteleviä virkailijoita.

Käsite ”unruly passenger” – ”rettelöivä reissaaja” toki oli olemassa, mutta se ei ollut arkipäivää lentokentillä, kuten se ikävä kyllä nykyään on. Matkustajista löytyy nykypäivänä kaikenlaisia alkoholin ja lääkkeiden seka- ja väärinkäyttäjiä, jotka aiheuttavat hämminkiä ja vaarallisia tilanteita lentoasemalla. Tämän lisäksi ihan tavallisista liikematkustajista on, syystä tai toisesta, tullut aggressiivisia. Virkailijat joutuvat liian usein kohtaamaan vihamielistä käytöstä jopa ihan normaaleissa matkustajapalvelutilanteissa. Matkatavaroiden ylipaino sekä liian suuret käsimatkatavarat, viivästyneet matkatavarat ja lentojen viivästykset tai peruuntumiset saavat jotkut matkustajat aivan tolaltaan. Ja useimmiten paha olo puretaan virkailijaan, joka ei ole ongelman aiheuttaja tai hänellä ei ole asian ratkaisun suhteen mitään vaikutusvaltaa.

Alamme ei toki ole ainut, jossa työtä tehostetaan. Jatkuvat kiire ja stressi saavat ihmiset käyttäytymään aggressiivisesti ja usein ne aggressiot sitten purkautuvat esimerkiksi lentokentällä, jos asiat eivät mene niin kuin matkustaja on ajatellut. Useimmista uhkaavista tilanteista on toistaiseksi onneksi selvitty pelkällä säikähdyksellä. Mutta työn tehostamis-

yritysten seuraukset: kiireen lisääntyminen, työvuorojen miehityksen pienentäminen tai jopa yksintyöskentely aiheuttavat toistuvia stressi- ja vaaratilanteita työntekijöille.

Ulkoistamiset ja työn tehostaminen

Suurin osa alamme työntekijöistä on vuosien varrella kokenut ulkoistamisen. Ensin lentoyhtiön palveluksesta handling- yhtiön palvelukseen. Niitä ovat seuranneet liikkeenluovutukset yrityksestä toiseen ja sitten joitakin on kohdannut työn loppuminen yrityksen konkurssin myötä. Kilpailu alalla on erittäin kovaa. Kaikki yritykset eivät voi mitenkään selvitä hengissä.

Milloin on alamme työntekijöillä viimeksi ollut työrauha? Siis ei työehtosopimuksen tarkoittama, vaan se jonka kestäessä voi keskittyä ainoastaan työssä tekemiseen luottavaisin mielin. Siitä taitaa olla jo niin pitkä aika, ettei oikein enää tahdo muistaakaan. Jatkuvat yt- neuvottelut ja pelko töiden vähentämisestä tai kokonaan loppumisesta aiheuttavat työntekijöille mielipahaa ja stressiä. Sen vaikutukset väistämättä heijastuvat työpanokseen ja asiakaspalveluun.

Ennen työntekeä oli selkeämpää. Osastojako, työtehtävät työvuoron aikana, sidosryhmät ja muut käytännön asiat olivat loogisia ja selkeitä. Tiedettiin omat rajat: mitä tehtäviä työhön kuului, tunnettiin lentoyhtiöiden odotukset ja vaatimukset, sekä miten ne täytettiin. Tehostamisen myötä

tä henkilökohtaiseen palveluun ei enää ole aikaa. Työpaikalla oltiin samaa perhettä ja kaikki puhalsivat yhteen hiileen. Nykyään työntekijä ei välttämättä edes tiedä kuka se asiakas on: lentoyhtiö, joku muu yhtiö vai ko matkustaja?

Lentoasemalle työllistyessään suurimmalla osalla oli ennen varmasti mielessään, että tästä työstä jäädaan aikaan eläkkeelle. Toisin on nyt. Kaiken epävarmuuden lisääntymisen myötä monikaan ei välttämättä jaksa tehdä matkustajapalvelutyötä koko työikänsä, vaan joidenkin vuosien jälkeen haudutaan kokonaan toiselle alalle. Toki nykyään myös muualla työmarkkinoilla vaihdetaan alaa useamman kerran. On myös niin, että nykyiset työnantajatkaan eivät tunnu arvostavan kokemusta ja tietotaitoa. Useimpien yt- neuvotteluiden jälkeen saa todeta tuloksen – vanhat ulos ja halpatyövoima sisään...

Mikä on matkustajapalvelutyön tulevaisuus? Joku raja täytyy lopulta tulla vastaan alan automaatioissa, itsepalvelussa ja tehostamisessa.

SARI VIRTÄ

Toiminta tehostuu. Automaatit eivät enää yhden kohteen lennoilla ole merkittävästi hitaampia kuin lähtöselvittäjä, ja tekevät vain 100 prosenttia enemmän virheitä.

Jyrki Väyrynen

**Tervetuloa
Solaris
Kylpylöihin!**

Edut SAK 2013

**Myönnämme SAK:lle ja sen jäsenyhdistyksille*) sekä niiden jäsenille*)
vuodelle 2013 seuraavasti alennushintaisia kylpylälomia kylpylöissämme:**

Kylpylälomat –10%

Alennus 10 % kylpylöiden normaaleista huonehinnosta. Alennus ei koske lomapaketteja eikä muita yksittäisiä palveluja. Ei juhlapyhinä.

Varauskoodi **"SAK-SOLARIS"**

Palvelut ryhmille –5%

Alennus 5% normaaleista ryhmämajoitushinnoista kokouspäivien, virkistyspäivien sekä ryhmälomien viettoon (ei juhlapyhinä). Räättelöimme mielellämme teille sopivan kokonaisuuden onnistuneeseen tilaisuuteen.

Alennuksia ei voida myöntää jälkikäteen eikä niitä voi yhdistää muihin tarjouksiin. Koskee vain uusia varauksia.

www.paivakumpu.fi

Myyntipalvelu puh. 030 608 40, Lohja
myynti@paivakumpu.fi

www.rauhalahti.fi

Myyntipalvelu puh. 030 608 30, Kuopio
myynti@rauhalahti.fi

www.summassaari.fi

Myyntipalvelu puh. 030 608 50, Saarijärvi
myynti@summassaari.fi

- *)**
- Metallityöväen Liitto
 - Paperiliitto
 - Puu- ja erityisalojen liitto
 - Rakennusliitto
 - Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL
 - Sähköalojen ammattiliitto
 - TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto
 - Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT
 - Ilmailualan Unioni IAU
 - Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU
 - Rautatievirkamiesliitto
 - Suomen Lentoemäntä- ja Stuerttyhdistys SLSY
 - Suomen Merimies-Unioni SM-U
 - Veturimiesten Liitto
 - Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
 - Aliupseeriliitto (JHL:n yhteisöjäsen)
 - Rajaturvallisuusunioni (JHL:n yhteisöjäsen)
 - Tulliliitto (JHL:n yhteisöjäsen)
 - Vankilavirkailijain Liitto (JHL:n yhteisöjäsen)
 - Kaupanalan esimiesliitto KEY (Palvelualan Unionin kautta)
 - Palvelualojen ammattiliitto PAM
 - Suomen Huippu-urheilijoiden Unioni SHU
 - Suomen Muusikkojen Liitto
 - Teatteri- ja Mediatyöntekijät Teme
 - Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto SSSL
 - Yleinen Lehtimiesliitto

Pimeät palkat kuriin

■ Lakiesityksen mukaan työnantajan olisi jatkossa maksettava työntekijän palkka pankkitilille. Hallitus antoi uudet harmaan talouden torjuntaa tehostavat lakiesitykset eduskunnalle 28.3.2013.

Merkittävä osa harmaaseen talouteen liittyvästä rahaliikenteestä liikkuu käteisenä rahana. Työsopimuslain muutos edellyttää, että työnantaja maksaa palkan työntekijän ilmoittamalle pankkitilille. Työnantaja voisi maksaa palkan käteisenä vain pakottavasta syystä esimerkiksi silloin, kun työntekijällä ei ole pankkitiliä. Työnantajan olisi liitettävä kirjanpitoon työntekijän allekirjoittama kuitti tai muu selvitys käteisenä tapahtuneen palkanmaksun todentamiseksi.

Työsopimus- ja kirjanpitolain muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2013.

Luurista duuni

■ Avoimet työpaikat löytyvät nyt myös puhelimella. Mobiilisovelluksella voit hakea ja katsoa samoja työpaikkailmoituksia, jotka näytetään www.mol.fi/sivuilla (te-palvelut.fi) Avoimet paikat -palvelussa.

Sovellus löytyy tällä hetkellä Windows ja Android -puhelimille. Lisäksi applikaatioissa on mm. paikkatietoa hyväksi käyttävä Lähellä-haku, jolla voit katsoa oman sijaintisi lähialueella olevat avoimet työpaikat.

Windows Phone -käyttäjille tarkoitettu ilmainen sovellus löytyy Marketplace:sta hakusanalla työpaikkahaku.

Android-puhelimille tarkoitettu ilmainen sovellus on ladattavissa Playkaupasta hakusanalla työpaikkahaku.

iPhone-sovellus on tulossa kesän aikana.

Veroilmoitus verkossa

■ Veroilmoitus verkossa -palvelussa voi korjata ja täydentää veroilmoituksen tietoja. Palvelu on auki joko 7.5. tai 14.5. asti oman, veroilmoituslomakkeen etusivulle merkityn palautuspäivämäärän mukaan.

Verkkopalvelussa ilmoittaminen on turvallista ja helppoa. Palveluun kirjaudutaan verkkopankkitunnuksilla, jonka jälkeen annetaan tarvittavat tiedot ja lähetetään ilmoitus. Onnistuneesta lähetyksestä tulee kuittaus.

Veroilmoitusta ei tarvitse palauttaa, jos siinä ei ole mitään korjattavaa.

Suomen työelämä Euroopan parhaaksi

■ Suomen työelämä pyritään nostamaan Euroopan parhaaksi seitsemässä vuodessa. SAK on mukana Työelämä 2020 -hankkeessa, joka edistää yhteistyötä, hyvinvointia, osaamista ja innovointia työpaikoilla.

Työelämä 2020 -hankkeeseen osallistuu lähes 20 keskeistä työelämän toimijaa. Tavoite on koota osaamista yhteen ja antaa työpaikoille välineitä kehittää työtään.

- Hanke on ainutlaatuinen ponnistus tämän päivän Euroopassa, sanoo SAK:n kehittämispäällikkö Juha Antila.

- Suomi on ainoa EU-maa, jossa hallitus ja työmarkkinaosapuolet tähtäävät yhdessä työelämän laadun parantamiseen.

Hänen mukaansa tavoite on kunnianhimoinen, mutta täysin mahdollinen saavuttaa, sillä Suomi on jo valmiiksi Euroopan kärkeä työelämän laadussa.

- Tasohyppäys edellyttää yhteistä visiota siitä, mitä haluamme olla, sekä sitoutumista niihin toimenpiteisiin, joilla visio voi muuttua todeksi.

Työelämä 2020 on yksi hallituksen kärkihankkeista ja sitä johtaa työ- ja

elinkeinoministeriö. Mukana ovat myös STTK, Akava, EK, Kuntatyönantajat, Valtion ja kirkon työmarkkinalaitokset, Suomen Yrittäjät, VATES-säätiö, Työsuojelurahasto, Työterveyslaitos, Työturvallisuuskeskus ja Tekes sekä sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja valtiovarainministeriö.

SAK

Yhteistoiminta-asiamies ohjeistaa:

Pörssiyhtiöiden sisäpiirisäännökset eivät syrjäytä yt-lakeja

Yhteistoiminta-asiamies on antanut ohjeen yhteistoimintaa ja osallistumista koskevien lakien sekä arvopaperimarkkinalain sisäpiirisääntelyn yhteensovittamisesta. Kannanotto tulee tilanteeseen, jossa listattu yhtiö suunnittelee esimerkiksi henkilöstömuutoksia.

■ - Olemme havainneet epäselvyyttä yhteistoiminta- ja osallistumislakien sekä arvopaperimarkkinalain sisäpiirisäännösten samanaikaisessa noudattamisessa. Ohje selvittää käytäntöjä, perustelee yhteistoiminta-asiamies **Helena Lamponen**.

Sisäpiirintieto on suoraan arvopaperimarkkinalain nojalla salassa pidettävä tieto. Yhteistoiminta-asiamiehen näkemyksen mukaan yksinomaan se, että tiedottamisessa, kuulemisessa, neuvottelumenettelyssä tai osallistumisessa ilmaistaan sisäpiirintietoa, ei oikeuta yritystä jättämään noudattamatta yhteistoimintaa ja osallistumista koskevaa lainsäädäntöä.

Ohjeessa on yhteistoiminta-asiamiehen näkemykset sisäpiirintiedon ilmaisemisesta, salassapitovelvollisuudesta, poikkeussääntelyn soveltamisesta sekä sisäpiirimerkinnästä yhteistoiminta- ja osallistumislainsäädäntöä sovellettaessa. Yhteistoiminta-asiamiehen ohje on asiantuntijakannanotto eikä se sido oikeudellisesti. Sitovan ratkaisun voi antaa vain tuomioistuin.

Yhteistoiminta-asiamies valvoo yhteistoimintaa ja osallistumista koskevan lainsäädännön noudattamista yrityksissä. Valvottava kenttä on laaja: yksinomaan yt-lain piirissä on noin 8 000 yritystä ja 800 000 työntekijää. Arvopa-

perimarkkinalain soveltamista valvoo puolestaan Finanssivalvonta.

Yhteistoiminta-asiamiehen neuvonta entistä kysytympää

Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto käsitteli noin 1 200 asiaa vuonna 2012. Neuvonta painottui työvoiman vähentämistilanteisiin. Työnantajat ja henkilöstön edustajat pyysivät neuvoja myös yrityksen tiedottamisvelvoitteista sekä henkilöstösuunnitelman ja koulutustavoitteiden neuvottelemisesta vuosittain yhteistoiminnassa. Työvoiman vähentämistilanteissa yhteistoiminta-asiamies painottaa, että yt-lakia noudetaan ja että myös yritykseen jäävistä työntekijöistä huolehditaan. Siksi henkilöstösuunnitelma ja koulutustavoitteet päivitetään irtisanomisneuvottelujen loppupuolella.

Yhteistoiminta-asiamies neuvoa yt- ja osallistumislakien soveltamisessa sekä edistää lakien tunnettuutta. Tavoitteena on parantaa työnantajan ja työntekijöiden välistä yhteistoimintaa sekä muiden henkilöstön osallistumisjärjestelmien toteutumista. Asiamies toimii itsenäisesti työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön tiedote 15.4.2013

”

...henkilöstösuunnitelma ja koulutustavoitteet päivitetään irtisanomisneuvottelujen loppupuolella.

TEM kuva-arkisto

YT-asiamies Helena Lamponen.

Yt-kimaraa tältä ja viime vuodelta

Henkilöstösuunnitelma ja koulutustavoitteet lienevät jo valmiit monissa yrityksissä...

Uutiskirje Jäsenille
N:o 27 (132) • Toinen 27. marraskuuta 2012
Toimittanut Juhani Haapamäki

Yt-neuvotteluja päätökseen Swireport Finland Oy Swireport ja sen tytäryhtiö Inter Handling Tanssi yt-neuvottelut on saatu päätökseen. Neuvottelut eivät jatk...	Soveltamisalas- ta neuvottelu Finavia Oy Työsuojella ja työturvallisuudella on ollut jo pitkään suuri merkitys Finavian toiminnassa. Työturvallisuutta...	Ohjeistuksesta eri tulkinnot Finavia Oy Finavian päätökseen tulosta koskevat ohjeistukset lausutaan joulukuun 10. päivän 2012 mennessä...
--	--	--

Uutiskirje Jäsenille
N:o 9 (130) • Toinen 13. joulukuuta 2012
Toimittanut Juhani Haapamäki

Työnantaja kiittää oikeuden yhteistoimintanedustajiaan
Finavia Oy
Finavian lausunto- ja neuvottelut on työsuojella ja työturvallisuudella, lausunto- ja neuvottelut on...

Uutiskirje Jäsenille
N:o 13 (131) • Toinen 13. joulukuuta 2012
Toimittanut Juhani Haapamäki

Finnairin tekniikan yt-neuvotteluissa työryhmävaihe Finnairi Kansainvälinen lentoyhtiö Finnairi on aloittanut teknisen henkilöstön yt-neuvottelut...	ISS:n yt-neuvottelut jatkuvat ISS Aviation Oy ISS Aviationin Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintaa koskevat yt-neuvottelut jatku...	Airpron ja RTG:n yt-neuvottelut Airpro Oy RTG Ground Airpro ja RTG Groundin välillä on käynnissä...
---	---	---

Uutiskirje Jäsenille
N:o 9 (130) • Toinen 13. joulukuuta 2012
Toimittanut Juhani Haapamäki

Yt-laki koetuksella Finnairin päätöksissä
Finnairi
Kansainvälinen lentoyhtiö Finnairi on aloittanut teknisen henkilöstön yt-neuvottelut...

Uutiskirje Jäsenille
N:o 18 (122) • Toinen 21. joulukuuta 2012
Toimittanut Juhani Haapamäki

Sopimusoikeus- asioissa edistymistä Airpro Oy Finnairi Oy RTG Ground Handling Oy Sopimusoikeus- ja työsuojella ja työturvallisuudella on ollut jo pitkään suuri merkitys Finavian toiminnassa...	Yt-neuvottelut päättyivät ISS Aviation Oy ISS:n Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintaa koskevat yt-neuvottelut ovat päättyneet...
---	--

Uutiskirje Jäsenille
N:o 19 (123) • Toinen 7. joulukuuta 2012
Toimittanut Juhani Haapamäki

Uusia yritysajattelutavojen alkua kesän aikana
Swireport Finland Oy
Swireportin ja sen tytäryhtiö Inter Handling Tanssin välillä on käynnissä...

Uutiskirje Jäsenille
N:o 5 (130) • Toinen 14. maaliskuuta 2013
Toimittanut Juhani Haapamäki

Finnairin tekniikka aloittaa jälleen yt-neuvottelut Finnairi Technical Services Oy Finnairi on aloittanut teknisen henkilöstön yt-neuvottelut...	Havus lopettaa toimintansa Helsinki-Vantaalla North Hub Services Finland Oy Maailmanlaajuisen toimintansa lopettamisen vuoksi North Hub Services lopettaa toimintansa...
---	---

Uutiskirje Jäsenille
N:o 4 (127) • Toinen 7. joulukuuta 2013
Toimittanut Juhani Haapamäki

Ilmailutus käynnisti yt-neuvottelut ISS:ssä
Airpro Oy
Ilmailutus on aloittanut teknisen henkilöstön yt-neuvottelut...

Uutiskirje Jäsenille
N:o 11 (126) • Toinen 21. joulukuuta 2012
Toimittanut Juhani Haapamäki

Yt-neuvottelut päätymässä Finavia Oy Finavian lausunto- ja neuvottelut on työsuojella ja työturvallisuudella, lausunto- ja neuvottelut on...	Yt-neuvottelut käynnisti ISS Aviation Oy ISS on aloittanut teknisen henkilöstön yt-neuvottelut...	Finavia ulkoistaa IT Services -yksikkönsä Finavia Oy Finavia on aloittanut teknisen henkilöstön yt-neuvottelut...
---	--	--

Uutiskirje Jäsenille
N:o 11 (126) • Toinen 21. joulukuuta 2012
Toimittanut Juhani Haapamäki

Yt-neuvottelut päätymässä Finavia Oy Finavian lausunto- ja neuvottelut on työsuojella ja työturvallisuudella, lausunto- ja neuvottelut on...	Yt-neuvottelut käynnisti ISS Aviation Oy ISS on aloittanut teknisen henkilöstön yt-neuvottelut...	Finavia ulkoistaa IT Services -yksikkönsä Finavia Oy Finavia on aloittanut teknisen henkilöstön yt-neuvottelut...
---	--	--

Tekniikan yt-neuvottelut näyttävät suuntaa

Työehtosopimusneuvottelujen valmistelut ovat jälleen käynnistyneet. Suurimmalla sopimusallammme, lentoliikenteen palveluissa, neuvottelujen jälkeinen rakennemuutos on ollut voimakkainta Finnairin tekniikassa. Siellä tehdyt yt-neuvottelujen päätökset vaikuttavat ilmapiiriin, jossa seuraavat työehtosopimusneuvottelut tullaan käymään.

Edellinen sopimuskierros

IAU kävi viimeksi varsinaisia työehtosopimusneuvotteluja syksyllä 2010. Silloin solmittiin nykyinen Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus, jonka sopimuskausi päättyy 31.10.2013. Neuvottelut vietiin läpi uudella toimintaperiaatteella, jossa ammattiasutoilla oli ratkaiseva rooli sekä sopimus-

tavoitteiden
asettamises-
sa että so-
pimuksen
hyväk-
synnä-
sä.

Uusi työehtosopimus syntyi vasta Ilmailutekniikan ammattiyhdistys ITA:n alueella kaksi vuorokautta kestäneen työtaistelun jälkeen, valtakunnansovittelijan välityksellä. Ennen tekniikan erilliskysymysten ratkeamista neuvotteluosapuolet olivat löytäneet sovun työehtosopimuksen yhteisistä määräyksistä. Ratkaisuun oli päästy myös pelkästään maapalveluja tuottaviin yrityksiin liittyneistä kysymyksistä.

Merkittävin tekniikan alueelle saatu muutos oli työkokemuksen karttumisen huomioiminen aikaisempaa pitemmältä ajalta. Palkkataulukoihin lisättiin uusi kahden prosentin pätevyylisäkorotus viidentoista palvelusvuoden jälkeen. Lisäksi neuvotteluissa onnistuttiin viemään läpi muutamia muita tekniikan yhtäisissä noudatettaviin työehtoihin liittyviä tavoitteita.

Yksi tekniikan päätavoitteista, palkkausjärjestelmän avaaminen uusilla palkkaluokilla yläpäähän, jäi kuitenkin toteutumatta. Työryhmytyöskentelyssä ei menettelystä saavutettu yhteistä näkemystä. Tämän jälkeen uudistukseen varattu kustannuserä tuli jaettavaksi prosenttimääräisenä yleis-

korotuksena kaikkiin teknisten palvelujen palkkaluokkiin.

Yt-neuvottelut joka kevät

Syksyllä 2010 Finnairin tekniikassa oli voimassa vielä vakautussopimus, johon sisältyi työntekijöiden irtisanomissuoja vuoden loppuun saakka. Keväällä 2011 käytiin yt-neuvottelut, joiden myötä työnantaja irtisanoi satoja työntekijöitä perushuoltotoiminnoista.

Seuraavan vuoden keväällä työpaikkoja hävisi moottoreiden huolto- ja korjaustoiminnan ulosliputuksen vuoksi ja tänä keväänä ovat jälleen käynnissä yt-neuvottelut. Mikäli työnantajan ilmoittamat viimeiset luvut irtisanomisista toteutuvat, Finnairin tekniikan työpaikat ovat vähentyneet kolmessa vuodessa noin kolmannekseen syksyn 2010 tasosta.

Näiden kolmen peräkkäisen irtisanomisaallon jälkeen voi kysyä, olisiko tekniikan työllisyyskehitys voinut olla erilaista toisenlaisella työehtosopimusratkaisulla, kuin mikä tehtiin syksyllä 2010? Todennäköisesti ei, mutta kysymystä on kohtuullista pohtia valmistelujen ollessa nyt käynnissä seuraavaa työehtosopimuskierrosta varten. Erityisesti pohdintaan antaa aihetta viimeaikainen kehitys, jossa jäsenistömme vaatimukset työpaikkojen puolustamiseksi ovat vahvistuneet samaa tahtia irtisanomisten kanssa.

Luottamus karkuteillä

Asettamalla kysymys laajempaan yhteeseen on helppo todeta, että tekniikan

tilanne ei poikkea länsimaisen työelämän yleisestä kehityssuunnasta. Työ, joka on voitu siirtää halvempien kustannusten maihin, on myös sinne siirretty. Tästä on ollut pitkälti kysymys myös Finnairin tekniikassa, lähinnä moottoreiden korjaus- ja huoltotoimintaa lukuun ottamatta. Osa työstä on myös loppunut kokonaan yksinkertaisesti lentokonekannan muutosten myötä.

Pessimismin levitessä ajattelu supistuu helposti yksioikoiseksi tavoitteiden asetteluksi monimuotoisemman ajattelun sijaan. Tämä viestittää luottamuksen puutteesta siirtää työehtosopimustavoitteiden painopistettä lähemmäs työpaikkojen säilyttämiseen pyrkiviä ratkaisuja. Luottamuksen puuttuessa realistiset keinot työpaikkojen puolustamiseksi ovat vähissä.

Viimekertainen sopimuskierron tekniikan osalta osoitti kaikkea muuta, kuin työnantajan sitoutumista tällaisen luottamuksen rakentamiseen. Toimitusjohtaja Vehviläinen kommentoi jo samana iltana julkisuuteen itse juuri hyväksymäänsä sopimusta, antaen ymmärtää sen käynnistävän tekniikassa irtisanomisprosessin. Tällaista taustaa vasten yrityksen tulevaisuuden puolesta vetoaminen missään neuvotteluissa ei kannan pitemmälle, kuin mitä työntekijät kokevat työnantajansa olevan sitoutunut heihin.

Yt-päätöksiä odotetaan

Työehtosopimusneuvotteluissa painopisteen liu'uttaminen pelkästä palkkaratkaisusta myös työllisyysnäkökulmat huomioon ottavaksi kokonaisratkaisuksi vaatii työntäjäpuolen konkreettista mukaantuloa prosessiin. Rakenuspalikoita luottamuksen lisäämiseksi seuraavalla sopimuskierroksella voisi koettaa hakea esimerkiksi paikallisen sopimisen ja irtisanomissuojaan liittyvien parannusten nivomisesta yhtein.

Osapuolten välistä luottamusta tullaan koettelemaan Finnairin tekniikassa kuitenkin jo ennen työehtosopimusneuvottelujen alkua – tällä hetkellä käynnissä olevissa yt-neuvotteluissa. Työnantajalla on mahdollisuus irtisanomisten sijasta tehtävillä muilla ratkaisuilla, kuten määräaikaisilla lomautuksilla, antaa positiivinen signaali, joka lisää liikkumatilaa myös syksyn työehtosopimusneuvotteluihin.

JUHANI HAAPASAARI
puheenjohtaja
Ilmailualan Unioni IAU ry

Kevätkokous

IAU:n hallinto kokoontui perjantaina 19.4. edustajiston kevätkokoukseen. Puheenvuoroissa, keskustelussa ja edustajien kannanotoissa oli aistittavissa kovien aikojen tunnelma.

Edustajiston kevätkokouksessa esille nousivat valmistautuminen tes-kierrokseen, lentoliikenteen teknisten palveluiden siirtäminen Suomesta ja muu yleinen epävarmuus, joka alaamme piinaa.

Sääntömääräisesti käsiteltiin liiton viime vuoden toimintaan ja tilinpäätöksen liittyvät asiat ja muita aloitteita. Jutun teksti perustuu edellä mainittuihin.

Kokonaislukuja

Vuonna 2010 alkanut Suomen lentoliikenteen kasvu jatkui edelleen vuoden 2012 aikana, mutta hidastui selvästi edellisestä vuodesta. Matkustajamäärän lisäys oli 0,5 prosenttia, ylittäen 19 miljoonan matkustajan rajan.

Lentoteitse kuljetettavat rahtimäärät kasvoivat edellistä vuotta nopeammin ylittäen 200 000 tonnia. Kasvua edelliseen vuoteen 12,3 prosenttia.

Lentoyhtiöistä Finnairin tulos nousi vuoden 2012 aikana voitolliseksi ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2007. Liikenvaihto kasvoi vuoden aikana 8,5 prosenttia.

Suomen lentoasemille suoritettiin vuoden 2012 aikana yhteensä 124 402 liikenneilmailun laskeutumista, joka oli 10,3 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Lentoasemia ylläpitävän Finavian liikenvaihto väheni edellisvuoteen verrattuna 1,3 prosenttia, jolla se sai aikaan 15,5 miljoonan euron tuloksen. Tulos koheni edelliseen vuoteen verrattuna 12,3 miljoonaa euroa.

Tunnuslukuja

IAU:lla oli 2012 alussa seitsemän ammattiosastoa. Niitä olivat Ilmailutekniikan Ammattiyhdistys ITA 001, Insta RepAir 003, Ilmailutietotekniset ILTT 005, Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA 007, Finavian Maapalvelutyöntekijät 009, Suomen Siviililentoliikenne-

virkailijoiden Liitto 010 ja Siviililentoliikenteen Työntekijät 012.

Osastojen jäsenmäärissä tapahtui vuoden 2012 aikana seuraavia muutoksia. Kokonaisjäsenmäärä lisääntyi 32 henkilöllä ollen vuoden lopussa 3 712. Maksavia jäseniä oli vuoden alussa 2 980 ja lopussa 2 968. Eläkeläisjäseniä vuoden lopussa oli 744 henkilöä.

Madonlukuja

Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen sopimusallalla työllisyys säilyi ennallaan maapalveluja tarjoavissa yrityksissä, mutta huononi selvästi lentoliikenteen teknisissä palveluissa edellisvuoden tapaan. Sopimusalan laajimmat yksittäiset irtisanomiset tapahtuivat Finnair Engine Services Oy:ssä emoyhtiön päätettyä siirtää omien lentokoneidensa moottoreiden huolto- ja korjaustoiminnan pois Suomesta.

Lennonvarmistuksessa ilmailutietoteknisten sopimusallalla työllisyydessä ei merkittäviä muutoksia tapahtunut. Ilmailutietoteknisten työehtosopimukseen sisältyvät oikeudet ja velvoitteet siirtyivät IAU:lle vuoden alussa, kun Ilmailutietotekniset ILTT ry:n liittyi IAU:n jäseneksi muodostaen liittoon oman ammattiosastonsa.

Vuosien 2011 ja 2012 aikana tehdyt mittavat irtisanomiset lentoliikenteen teknisissä palveluissa eivät edelleen-

kään kääntäneet IAU:n maksavien jäsenten kokonaismäärää merkittävästi laskuun. IAU sai yhä uusia jäseniä sekä lentoliikenteen maapalveluja harjoittavista yhtiöistä, että etenkin Finavia -konsernista.

Työntekijämäärään nähden merkittävin yritysjärjestely tapahtui lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalalla, kun Interhandling Oy ja sen tytäryhtiö Interhandling Turku Oy fuusioituivat Swissport Finland Oy:n osaksi.

Kuljetusliittoyhteistyö ja muuta

Edustajisto päätti hallituksen esityksen mukaisesti, että IAU irtautuu uuden kuljetusliiton perustamisprosessista. Molempien yksimielinen näkemys oli, että selvityksen pohjalta laadittu suunnitelma kuljetusliiton organisaatioksi ei olisi synnyttänyt konkreettista lisäarvoa ilmailualan edunvalvontaan. Muuten arvioitiin kuitenkin pitkän selvitysprosessin luoneen edellytyksiä kuljetusliittojen välisen yhteistyön syventämiselle.

Kokouksessa palkittiin pitkästä ja ansiokkaasta toiminnasta IAU:n hyväksi **Juha Grundström, Nili Josipov ja Risto Rautiainen**. Tervetulleeksi toivottiin uusi edustaja **Kristiina Häkkinen**. Vastuulliset saivat tili- ja vastuuvapauden.

JM KOSKINEN

Vakavia tunnelmia.

Kultamitalistit palkintopallilla. Risto Rautiainen, Nili Josipov ja Juha Grundström.

SLT:n edustajat Ville Koskenkorva ja Jouni Kapanen hetki ennen koomaan vaipumista.

Kuvaaja: Arto Kujala

Kiljavan kesäkursseille edulliseen jäsenhintaan

■ Kiljavan kesä tarjoaa tänäkin vuonna laajan valikoiman harrastekursseja. SAK:laisten liittojen jäsenet voivat osallistua kursseille edulliseen jäsenetuhintaan. Viiden päivän kurssi majoituksella ja täysihoidolla maksaa jäsenille sata euroa.

Pääosa kursseista järjestetään kesäkuun puolessavälissä Siikarannan toimipisteessä. Entinen Siikaranta-opisto yhdistyi Kiljavan opistoon vuoden alussa.

Ilmoittautuminen kursseille

Voit ilmoittautua kurssille sähköpostilla osoitteeseen kurssit@kio.fi, netin kautta osoitteessa www.kiljavanranta.fi tai soittamalla Kiljavan kurssitoimistoon, puh. (09) 276 2778 tai (09) 276 2707. Katso hinnat ja lisätiedot Kiljavan nettisivulta tai www.iau.fi ajankoh- taista 5.4.2013.

Pekka Kainulainen

Kiljavan kesän kurssit 2013

14.–16.6. Taideviikonloppu

Energiaa ja luovuutta piirtämällä ja maalaamalla. Nautimme valosta, luonnosta ja työskentelemme kuvan parissa. Tuo mukanasasi haluamasi välineet: joko akvarellit, öljyvärit tai akryylit ja useampia erikokoisia pohjia. Asian- tuntevaa opastusta kaikille tekniikoille. Opettajina kokeneet opettajat ja taidemaalarit **Vaula Valpola** ja **Janne Kaitala**.

15.–16.6. Hyvän olon viikonloppu

Viikonloppu pehmeästi liikkuen. Ohjelmassa rentouttavan kevyttä liikun- taa, hyvää mieltä ja luontoretkeä. Kurssi sopii kaikille hyvää oloa etsiville.

15.–16.6. Kesäiset tanssilavat

Ohjelmassa; amerikkalainen valssi, foksi, parisalsa, cha cha ja bugg'an pe- rusteet.

15.–16.6. Yhtyesoitto

Tule nauttimaan yhdessä soittamisesta ja laulamisesta! Opetukses- sa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon kurssilaisten toiveita ja musiikkimieltymyksiä. Mukaan voivat tulla vasta-alkajatkin. Porukassa löytyy sopivaa soitettavaa ja laulettavaa niin aloittelijalle kuin konkarille.

15.–16.6. Matkailijan espanja

Hola, hola! Tutustumismatka espanjan kieleen ja espanjankieli- seen kulttuuriin. Opettelemme Espanjassa matkailuille tärkei- tä asioita. Kurssi sopii espanjan alkeet omaaville.

15.–16.6. Nuuksio tutuksi

Tutustutaan Nuuksion kauniiseen kansallispuistoon retkeillen.

15.–16.6. Perhokalastus

Kurssilla käydään läpi perusheitto- ja -kalastustekniikoita sekä sidontaa. Materiaalimaksu 6 e/hlö.

24.6.–5.7. Kesälukio I

Kurssit: lisätietoja Kiljavan opisto

8.7.–19.7. Kesälukio II

Kurssit: lisätietoja Kiljavan opisto

Yhdessä kesällä –perheviikko

Koko perheelle suunnattua ohjelmaa liikunnan ja yhdessäolon merkeissä.

KENTÄN TASOLTA

Mihin TES:n kohtaan toivoisit muutosta tulevissa työehtosopimusneuvotteluissa?

teksti ja kuvat: JYRKI VÄYRYNEN

KEIJO PÖRRÖ
Swissport Finland Oy

- Palkkoihin, lisää liksaa.

KIMMO SEPPÄNEN
Swissport Finland Oy

- Taulukkopalkkoihin,
eli lisää liksaa.

TOMMI TOIVOLA
Swissport Finland Oy

- Työehtosopimukseen tulee saada kirjauksia työntekijöiden aseman parantamisesta kilpailutustilanteissa.

Työpajoista työkaluja

IAU järjesti yhdessä Kiljavan opiston kanssa Luottamusmies- ja työsuojelupäivän kuljetusliittojen kokoustiloissa Hakaniemessä 26.3.2013. Tilaisuuteen osallistui kaikkiaan 50 luottamushenkilöä.

■ Työsuojelupäivän tarkoituksena oli luottamushenkilöiden toiminnan tukeminen työpaikoilla ja yhteistoiminnan tehostaminen ja tiivistäminen luottamusmiesten ja työsuojeluhenkilöiden, sekä yritysten, välillä. Päivä toteutettiin työpajatyypisesti, jolloin oma osallistuminen loi oppimiselle parhaan mahdollisen pohjan. Työpajoissa sekä jaettiin omia kokemuksia, että opittiin muiden hyvistä käytännöistä. Tavoit-

teena oli, että päivän päättyessä luottamushenkilöllä olisi kansiossaan nippu hyviä työkaluja työpaikalleen.

Työpajoja oli kaiken kaikkiaan viisi. Osallistujat saivat valita kolme itseään eniten kiinnostavaa pajaa. Epäasiallisen kohtelun raamit, neuvottelutaidot, paikallinen sopiminen, yhteistoimintaneuvottelut ja työpaikan monet asiakirjat olivat pajojen aiheina.

Kiljavan opiston opettajien vetämä koulutuspäivä sai innostuneen vastaanoton osallistujilta. ”Lisää tällaista” tuntui olevan monen osallistujan kommentti. Yhden päivän aikana ei kovin syvästi ehditty asioita käsittelemään, joten päivän lopuksi tehty henkilökohtaiset opintosuunnitelmat tulivat varmaan tarpeeseen.

PEKKA KAINULAINEN

Taas tavattiin

■ Lähes huumaaava puheensorina täytti Hakaniemisalin liiton eläkeläisten tavatessa jälleen 9. huhtikuuta lounaan merkeissä. Juttu jatkui juoheasti siitä, mihin se viime kerralla oli jäänyt. Ru-pattelun intensiivisyys lieenee jo itses-sään merkki siitä, että IAU:n eläkeläis-ten tapaamiselle on olemassa niin kut-suttu sosiaalinen tilaus. Tarkasti ot-taen aivan kaikki läsnä olleet eivät ol-leet vielä siirtyneet eläkkeelle, vaan ti-laisuuteen oli kutsuttu myös eläkkeel-le siirtymävaiheessa olevat yritysjär-jestelyiden kohteeksi joutuneet jäse-nemme.

Virallisessa ohjelmassa **Juhani Haa-pasaari** ja **Reijo Hautamäki** kertoivat lyhyesti liiton lähiaikojen näkymistä.

Katsauksessa oli puhetta jäsenmäärien kehityksestä, valmistautumisesta työeh-tosopimuskierrokseen ja kuljetusliitto-jen yhdistymishankeen tilanteesta, se-kä muustakin ajankohtaisesta. Vapaassa keskustelussa kysymyksistä esiin nousi Finnairin vakautussopimus. Sopimuk-sesta ei tällä haavaa ollut uutta kerrot-tavaa, sillä Finnair -tekniikassa on pää-huomion vienyt taas kerran toimeenpan-tu mittava yt-menettely. Mutta ei asiaa ole mitenkään pyyhitty pois päiväjär-jestyksestä. IAU ja sen Finnair -tekni-i-kassa toimiva alayhdistys ITA yhdessä muiden vakautussopimuksen allekirjoit-taneiden henkilöryhmien kanssa tulee pitämään asiaa esillä, kunnes se on saa-tu ratkaistua.

Epävirallisessa ohjelmassa käsiteltiin huolellisesti muun muassa talven pilkki-saaliit, pienet krempat ja vaivat sekä ai-nakin yhdestä television korjaamisesta taidettiin tehdä aiesopimus. Se perus-tui hyvään tahtoon, eikä kyseessä voida katsoa olevan siis niin sanotun ”pimeän työn teettäminen”.

Tapaamisessa oli mukana yli kahdek-sankymmentä osallistujaa ja henki sen kaltainen, että vuoden kuluttua tavataan uudelleen.

Kupponen kuumaa.

Kuvat: Arto Kujala

Murua rinnan alle.

Eläkevarat riittävät edelleen

■ Työeläkejärjestelmä on uudessa tilanteessa, koska tänä vuonna ensimmäistä kertaa eläkkeitä maksetaan enemmän kuin eläkemaksuina kerätään varoja. Maksutasapainossa tapahtuva muutos on ollut tiedossa jo vuosia ja siihen on varauduttu eläkemaksuvarojen rahastoinnilla. Maksusuhteen muutoksella ei ole vaikutusta eläkkeiden maksamiseen eikä se vaaranna työeläkejärjestelmän tulevaisuutta.

Eläkerahastot ovat kasvaneet niin, että yksityisten alojen työeläkejärjestelmän rahastoidut varat olivat yhteensä 97,3 miljardia euroa vuoden 2012 lopussa.

Eläkkeet rahoitetaan tällä hetkellä eläkemaksuilla sekä eläkerahastojen sijoitustuotoilla. Rahastojen pääomaa ei edelleenkaan käytetä eläkkeiden maksamiseen.

Työeläkkeiden rahoitus on järjestelmän alusta lähtien perustunut tekniikkaan, jossa suurin osa maksuilla kerätyistä varoista käytetään eläkkeiden maksamiseen ja loppuosa rahastoidaan tulevien eläkkeiden varalle. Eläkkeiden rahoituksen kehittymistä seurataan jatkuvasti, ja eläkevarojen turvaaminen on tärkeä syy muun muassa työeläkejärjestelmän vakavaraisuussäännösten uudistamiselle.

Työeläkkeisiin tarvittavat varat kerätään työnantajien ja työntekijöiden maksamilla työeläkemaksuilla. Työmarkkinaosapuolet neuvottelevat eläkemaksuista, ja sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maksun vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2013 työnantajan keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu on 17,35 prosenttia palkasta. Alle 53-vuotias työntekijä maksaa eläkemaksua 5,15 prosenttia ja 53 vuotta täyttänyt työntekijä 6,5 prosenttia palkastaan. Ensi vuoden työeläkemaksu vahvistetaan syksyllä.

STM

Elämän valttikortit

”Ei saa uhriutua”, sanoi saneeraaja. Hän oli kuullut sen konsulentilta, joka oli palkattu avustamaan irtisanomisissa. Tämä puolestaan oli oppinut sen entiseltä huippu-urheilijalta, joka oli nyttemmin ollut pakotettu ryhtymään työelämävalmentajaksi akillesjänteen katkettua kolmannen kerran.

■ Näin sanoessaan he ovat, olivat ja tulevat olemaan väärässä ja ylimielisiä. Uhriutumisen tai itsesääliin vaipuminen on täysin luonnollinen reaktio, jota kaltoin itsensä kohdelluksi tunteva ihminen kokee yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta. Oikeastaan niin pitääkin olla jos kyseinen kohtelu ei ole seurausta omista tekosista.

Sentimentalisuuden seurauksena nimittäin saattaa syntyä arvokasta pohdintaa siitä, millainen se suuri

jako olikaan ja kuinka ne laput tiskiinkin lätkittiin. Sen tunnustaminen olisi eduksi niillekin, joilla tällä hetkellä tuntuu kortti vievän.

Jakajan bluffi

Elämän valttikortit syntyi 80-luvun taitteessa sanoittajansa **Vexi Salmen** ja säveltäjänsä **Heikki Annalan** sanailusta, jonka aiheena oli listojen kärkipään täyttänyt niin kutsuttu synkistely- tai haikailumusiikki. Maalta- ja maastamuuton seurauksena teema ka-

Veikko Olavi "Vexi" Salmi s. 21.9.1942 Hämeenlinna

- Helismaan, Saukin ja Vainion manttelinperijä iskelmäsanottajana
- Yli 5000 tekstiä, joista levytetty noin 2500
- Muistetaan yhteistyöstä Irwin Goodmanin kanssa
- Kuuluisimmat tekstit *Elämän valttikorttien* ohella
 - Rentun Ruusu
 - Avaa sydämesi mulle
 - Surun pyyhät silmistäni
 - Sydämeeni joulun teen

dotetusta paratiisista suomalaisella maaseudulla eli tuolloin kulta-aikaansa. Herkün terävä Salmi oli tämän ymmärtänyt ja lupasi lyödä laudalta aiemmat tekeleet tekstillä, joka kerta kaikkiaan asettaisi kategorisen pohjan surkeudelle ilman mahdollisuutta tai anteeksiantoa. Huomionarvoisaa on, että tekijätkään eivät oivaltaneet **Ahti Lammen** väkevän tulkinnan merkitystä, joka hämärsi kuulijoiden korvista ironian ja antoi puuttuvat sanat monille, joilla ne olivat tarttuneet kurkkuun.

Sinänsä itse sanoitus on taitavan ammattilyyrikon perustyyliä. Säkeiden tavujako on tarkka ja äänteiden huomioon ottaminen melodian kannalta huolellinen. Sisällössä käydään läpi vääjäämättömän paljastaen siitä kerros kerrokselta vain hieman lisää. Tarina leikittelee tutun vanhatestamentillisen tuhaajapoikakertomuksen kanssa ilman armahdusta. Tähän viittaavat myös lauseiden raama-

tullinen toteava rytmi ja sanavalinnat. Näin tarina pitää kuulijan intensiivisessä otteessaan paisuttaen teemaa hitaasti kohti finaalia. Lopussa ei tule helpotavaa käännettä, jatkon joutuu kuulija mielessään kirjoittamaan.

Hanttikäsi

Laulun kertoja syyttää johdonmukaisesti itseään epäonnistumisestaan. Vähäisen tiedon varassa, joka meillä on, joudumme päättämään uskommeko argumentin. Tapauskohtaisten tosiasioiden puute johtaa aina, kuten tässäkin siihen, että on keskusteltava periaatteellisella tasolla. Vastattavaksi tulevat kysymykset: Missä määrin ihminen on onnensa seppä, aikansa lapsi ja odoituksiensa summa?

Samoihin aikoihin kun *Elämän valtiokortit* levytettiin, saavutti ajatus hy-

vinvointivaltion siunauksellisuudesta laajimman hyväksynnän maassamme. Sen mukaan piti kaikille aivan pian taataman ilmainen terveydenhoito, perusturva, -opetus ja niin muodoin mahdollisuudet. Ainakaan tuo tavoite ei näyttäytynyt silloin kansantaloudellisena kysymyksenä. Eikä maalia kukaan uskotava taho olisi tohtinut kyseenalaistaakaan. Usko tulevaisuuteen ja ongelmien ratkaisuun oli yhteinen ja vankka. Sitten maailma muuttui. Meitä on nyt 400 000 enemmän kuin tuolloin, mutta toisaalta jaettavan määräkin on aivan toinen. Tästä ja teknisestä kehityksestä huolimatta priorisointi, kuka saa ja kenelle annetaan, johtaa julkista keskusteluamme.

Avoimet kortit

Ei ole mahdollista aukottomasti määritellä mitä yhteiskunnallinen tasa-ar-

Elämän Valttikortit

*Oli isä ja äiti mulla. Oli koti niin turvallinen.
Miksi pitikin minusta tulla pelkkä kulkija, tiedä en?
Oli talo ja sievä kulta, joka rakasti minua vain.
Mutta elämän myrskyihin multa meni talo ja rakkaimpain.*

*Oli elämän valttikortit mulla kerran kourassain.
Oli avoinna kaikki portit ja ne suljin takanain.*

*Lähdin kotoa maailmalle. Jätin elämän onnellisen.
Polun lavean vaeltajalle valot tuikkivat kutsuen.
Meni rahat ja ystävätkin. Tunsin tuntuani soimauksen.
Vaikka suruni viiltävän kätken, silti rauhaa mä saanut en.*

*Oli elämän valttikortit mulla kerran kourassain.
Oli avoinna kaikki portit ja ne suljin takanain.*

*Minä tuhlaajapoikaparka, etsin turhaan nyt lohduttajaa.
Tämä elämän katkera sarka loppuun täytyy mun taivaltaa.
Ei edes katumus enää auta. Mitään sillä nyt korjata ei.
Sillä vanhemmat kätkee jo hauta, ja mun kultani toinen vei.*

*Oli elämän valttikortit mulla kerran kourassain.
Oli avoinna kaikki portit ja ne suljin takanain.*

Viimeinen tikki

Yhteiskuntamme toteutumisen tavoitteena ja ihanteena on oikeudenmukaisuus ja siitä johtuva yhdenvertaisuus. Tästä vallitsee yksimielisyys ja konsensus. Siitä mikä on oikeudenmukaista, ei puolestaan synny jaettavissa olevaa näkemystä.

Tuloksettoman riitelyn sijaan voisi yhteiseksi tavoitteeksi ottaa myös yhteisön, joka rakentuisi armeliaisuuden vaaraan. Pyrkii auttamaan niitä, jotka ovat avun tarpeessa ilman ehtoja. Se ei luultavasti olisi merkittävästi kalliimpi tai tehotomampi järjestely kuin tämä nykyinenkään. Mutta niin ei tule käymään ja uhriutumisesta tehdyt laulut saavuttavat jatkossakin laajan kaikupohjan.

teksti: JM KOSKINEN

kuvitus: ELINA RAJALA

vo oikeastaan on. Ei liioin sitä, kuinka henkilökohtaisen onnen käsite tulisi määritellä. Eikä varsinkaan sitä, mikä näiden kahden välinen suhde on.

Yhteiskunnallisen tasa-arvon pohjittaminen johtaa käsityksiemme ennalta määrääytymisestä ja vapaasta tahdosta väliseen arviointiin. Se myös ohjaa niitä. Ihmisen tai ihmisryhmän pyrkimystä ja saavutuksia välillä hyvinkin epätoivossissa tilanteissa ei voi mitenkään selittää ilman vapaan tahdon olemassa oloa. Toisaalta on helppoa nähdä kaikkialla yhteisöjen nokkimisjärjestyksen toimivan niin, että ne ilman näkyvää perustetta

vahvistavat jo olemassa olevan arvojärjestystä, kuin se olisi ansaittua seurausta, eikä vain sovittu asetelma. Ne joita on autettu rakentamaan hyvä itsetunto kykenevät ottamaan riskejä ja ovat toimekkaita, kun taas valmiiksi lannistettut tietävät yrittämisen olevan ennalta tuhoontuomittua. Jos ajatellaan, että persoonallisista eroista huolimatta tulisi mahdollisuuksien olla yhtäläiset, nostaa joku esiin kysymyksen tasapuolisuudesta. Positiivisen syrjinnän oikeutuksesta taitetaan peistä vähemmistöjen, niin naiskiintiöiden, maahanmuuttajien kuin suomenruotsalaistenkin yhteydessä.

Ymmärrystä etsimässä

Ymmärrettävää on, että laajasti henkilöstöä koskettavat yt-neuvottelut synnyttävät keskustelua, pohdintoja ja tunteita. Näin on myös Finnair-tekniikassa. Aina liikkuu myös huhuja ja vääriä käsityksiä. Yritän pääluottamusmiehen näkökulmasta kertoa neuvottelujen tilanteesta ja sisällöstä rikkomatta neuvotteluihin liittyvää luottamuksellisuutta. Lukijan tulee myös huomioida, että tätä kirjoittaessani neuvottelut ovat kesken.

Kysymys: Työntekijä tietää ja ymmärtää, että jos hänen menettelynsä on epäasiallista ja sopimusten vastaista voidaan työsopimus irtisanoa henkilöön perustuvilla syillä. Irtisanotaanko samaa perustetta käyttäen kaikissa henkilöstöryhmissä, kun arvioidaan tuotannollisten ja taloudellisten syiden syntymiseen johtaneita tekijöitä, joiden seurauksena irtisanotaan satoja?

Vuosikellon mukaisen yhteistoimintamenettelyn aloituskokous Finnair Technical Services Oy:tä koskien pidettiin tiistaina 19.maaliskuuta. Yt-lain mukaan työnantajan katsotaan täyttäneen neuvotteluvaikeutensa meitä kohtaan, kun neuvotteluja on käyty vähintään kuuden viikon ajanjaksona niiden alkamisesta, jollei yhteistoimintaneuvotteluissa sovitu toisin. Tuo minimivelvoite on samalla työnantajan esittämä taivoite neuvotteluiden päättymiselle. Se täyttyy tiistaina 30.huhtikuuta muiden kuin teknisten toimihenkilöiden osalta,

joiden neuvottelut päättyvät vasta keskiviikkona 8. toukokuuta. Lopputulokset osaltamme lienevät tiedossa vasta tämän jälkeen.

Neuvotteluissa työnantajan pitää huolellisesti selvittää suunniteltujen toimenpiteiden perusteet ja niiden vaikutukset myös henkilöstön osalta. Tämän jälkeen voidaan lopulta neuvotella vaihtoehtoisista keinoista työntekijöitä uhkaavien vähentämistoimenpiteiden välttämiseksi ja minimoimiseksi. Tähän neuvotteluun tulee työntekijöiden edustajien keskittää huomionsa.

Yt-laki siis velvoittaa työnantajaa käymään todelliset neuvottelut. Henkilöstöllä pitäisi olla aito mahdollisuus neuvotella ja tehdä omia ehdotuksiaan ratkaisuihin.

On syytä kuitenkin ymmärtää, että kun neuvotteluesityksessä on annettu tuotannollinen peruste, on työnantajan päätösvalta lähes rajaton. Työnantaja saa milloin tahansa lopettaa jonkin työn tai palvelun teettämisen tai tuottamisen, ja sen jälkeen irtisanoa niiden parissa työskennelleet henkilöt, mikäli ei kykene osoittamaan heille muuta työtä.

Suomeksi sama: vaikka laissa on tähdätty aitoihin neuvotteluihin, työnantajan ei ole pakko ottaa henkilöstön edustajien mielipiteitä huomioon lopullisia päätöksiä tehdessään.

Käynnissä olevan yt:n kanssa samanaikaisesti on käyty keskusteluja, niin paikallisten työaikojen, kuin tulevan työ-

Markus Berg

ehtosopimuskierroksen vaikutuksista. Yt-menettelystä poiketen näiden muuttaminen ei kuitenkaan onnistu työnantajalta yksipuolisesti. Ne vaativat osapuolten välistä sopimista, joka tehdään sopijoiden yhteisesti niin halutessa käytävän yt:n ulkopuolella. Joiltain osin niistä on toki mahdollista sopia myös yt:n kanssa samanaikaisesti, jos tuloksilla odotetaan olevan prosessille merkitystä ja yhteistä tahtoa löytyy. Aika näyttää millainen ymmärrys löytyi.

JUKKA KORHONEN

Pääluottamusmies

Finnair Technical Services Oy

Peruskurssilla

Kiljavan opisto järjesti luonnonkauniissa ympäristössään peruskurssin uusille luottamusmiehille. Huhtikuun alun kurssille osallistui 25 luottamusmiestä kuudesta eri liitosta eri puolilta Suomea. Edustettuina olivat AKT, IAU, Puuliitto, SEL, SMU ja Veturimiesten liitto. Kurssin opettajana toimi **Jari Toivo** Kiljavan opistolta.

Pekka Kainulainen

■ IAU:sta kurssille osallistuivat allekirjoittaneen lisäksi **Ari Ala-Marttila** Tampereen, **Päivi Käpynen** Helsingin Vantaan ja **Tanja Salminen** Turun lentoasemalta. Swissport Finlandin palveluksessa kaikki tyynti.

Kurssin sisältö keskittyi nimensä mukaisesti niihin aiheisiin, jotka uuden luottamusmiehen eteen pian tulevat. Tutustuimme luottamusmiehen perustehtäviin ja verkostoihin. Tutkimme luottamusmiehen oikeuksia ja velvollisuuksia. Kävimme läpi työoikeuden perusteita ja oikeustapauksia, harjoitimme työehtosopimuksen tulkintaa ja selvitimme mistä siihen saa apua. Huomiota kiinnitettiin myös yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon työpaikoilla. Tärkeä osa kurssia oli työnantajan kanssa harjoitettu yhteistyö. Mitä on paikallinen sopiminen ja mitkä neuvottelutoiminnan perusteet.

Kylmän faktatiedon lisäksi mietimme luottamusmiehen ja jäsenistön vä-

listä asetelmaa sekä luottamusmiestöiminnan kehittämistä. Epävirallisemmin pähkäilimme laajemminkin ay -liikettä ja sen tarkoitusta.

Päivät kuluivat rattoisasti ryhmätöitä tehden, ja sinnikkäimmät taittoivat peistä aiheesta vapaa-ajallakin.

Kurssi toimi oivana ponnahduslautana luottamusmiehen tointa aloitteleville henkilöille.

Kurssin opettaja oli valmistanut kattavan opintokokonaisuuden, jolle lisäarvoa antoi osallistujien vapaa mielipiteen vaihto. Henkilökohtaisesti mielenkiintoista oli myös kuulla edunvalvonnallisista ratkaisuista muiden liittojen toiminta-alueella.

Keväisin terveisin,

REIJO HILTUNEN
Päälouottamusmies
LSG Sky Chefs Finland

Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen liitteenä olevan keskusjärjestöjen välisen yleissopimuksen 7. luku toteaa ay -koulutuksesta seuraavaa.

Ay-koulutus, työsuhteen säilyminen ja ilmoitusajat

SAK:n ja sen jäsenliittojen järjestämille kuukauden tai sitä lyhyemmän ajan kestäville kurseille annetaan työntekijöille tilaisuus osallistua työsuhteen katkeamatta, milloin se aiheuttamatta tuntuva haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle käy päinsä. Edellä mainittua haittaa arvioitaessa kiinnitetään huomiota työpaikan kokoon. Kielteisessä tapauksessa ilmoitetaan päälouottamusmiehelle viimeistään 10 päivää ennen kurssin alkua syy, jonka takia vapaan myöntäminen tuottaisi tuntuva haittaa. Tällöin olisi suotavaa yhteisesti pyrkiä selvittämään muu mahdollinen ajankohta, jolloin kurssille osallistumiselle ei olisi estettä.

Ilmoitus aikomuksesta lähteä kurssille on tehtävä mahdollisimman varhain. Milloin kurssi kestää enintään yhden viikon, on ilmoitus annettava vähintään kolme viikkoa ennen kurssin alkua sekä milloin on kysymys pitemmästä kurssista, vähintään kuusi viikkoa ennen.

Ennen kuin henkilö osallistuu edellä tarkoitettuun koulutustilaisuuteen, on osallistumisen aiheuttamista toimenpiteistä sovittava työnantajan kanssa sekä nimenomaisesti etukäteen todettava, onko kyseessä sellainen koulutustilaisuus, josta työnantaja suorittaa työntekijälle korvauksia tämän sopimuksen mukaisesti. Samalla on todettava, mikä on näiden korvausten laajuus.

Aamen

■ Varma kevään merkki on Finnair -tekniikassa aloitetut YT-neuvottelut. Irtisanottavien määrä vain kasvaa vuosi vuodelta jäljelle jäävien työntekijöiden määrään nähden. Eikä näihin ole loppua näkyvissä tämänkään jälkeen. Finnair -tekniikan alasajo on toteutunut muutaman vuoden sisällä ja huoltotoiminta on ulkoistettu kokonaisuudessaan pysyvästi Suomen rajojen ulkopuolelle. Viimeisimpänä lentokonekorjaamon eli ”nurkan”, pyörä- ja jarru-, sekä mittalaitteosaston ulkoistaminen. Lisäksi merkittävää määrää insinöörejä ja suunnittelijoita odottaa lopputili kesän aikana. Aiheesta puhuessa yleisin vastaus on, että eihän tässä ole mitään järkeä. Aivan, mutta mene ja kerro se niille, jotka ovat kaiken suunnitelleet ja suuressa viisautessaan päättäneet. Päätöksiä tekevät henkilöt, joiden tietotaito lentokoneiden huoltamisesta

on äärimmäisen heikkoa, vaikka heille kuinka tuotaisiin tietoa huoltotoiminnasta ja sen sujuvuudesta ja tehokkuudesta. Totuus johtajille paljastuu siinä vaiheessa kun tekniikkaa ei ole ja eikä sitä tulla koskaan saamaan takaisin.

Aikanaan jo alan koulussa sanottiin, että kun talousviisaat päättävät teknisestä turvallisuudesta, niin on siirrytty harmaalle alueelle lentämisen suhteen. Kukaan järkevästi ja vastuullisesti ei tietenkään toivo, että jotain katastrofaalista tapahtuisi. Mutta jos vähänkään ymmärrän lentokoneista teknisessä mielessä, todennäköisyys vain kasvaa päivä päivältä. Osataan sitä muuallakin huoltaa ja korjata lentokoneita kuin vain Suomessa, sanovat johtajat tässä vaiheessa. Kyllä, he voisivat myös kertoa sen, kuinka paljon vikoja on kun lentokoneet tulevat huollettuina takaisin Helsinkiin. Ja miksi eivät korjauta niitä siellä missä huollattavat?

Päätökset on joka tapauksessa tehty ja yli 300 huippuammattilaista saa lähteä pysyvästi. Finnair -tekniikka on säästänyt tilinpäätöksen mukaan säästökategorioittain noin 30 prosenttia ja irtisanomiset nostavat säästöt 50 prosenttiin. Vielä jää 50 prosenttia säästettävää niille, jotka jäävät taloon. Siinä hieman lukuja lyhyellä matematiikalla laskettuna.

Lopuksi haluan toivottaa irtisanotuille voimia ja jaksamista näinä ikävinä ja raskaina aikoina. Muistuttaa siitä, että eteenpäin on mentävä pitäen huolta itsestään ja läheisistään. Puhukaa ja keskustelkaa irtisanomisista avoimesti, siten on mahdollista löytää uusi suunta tulevaisuuteen. Maailmallakin kuuluisuutta niittäneen ”nurkan” viimeisenä luottamusmiehenä minulla suuri kunnia lausua loppusana – Aamen.

TIMO YLETYINEN

Liiton tulevaisuudesta

■ IAU:n edustajiston kevätkokous herätti pohtimaan liittomme tulevaisuutta. Kuljetusliittohankkeesta vetäytymisen jälkeen kaikki jatkuu ennallaan ja hyvä niin. Siitä huolimatta liiton tulevaisuutta ohjaa jossain määrin se fakta, että IRKA (työttömyyskassamme) joudutaan fuusioimaan vähentyneen jäsenmäärän takia johonkin suurempaan työttömyyskassaan. Tämä puolestaan varmuudella nostaa työttömyyskassan jäsenmaksuosuutta liiton kokonaisjäsenmaksusta. Edessä on siis joko liiton

jäsenmaksun korottaminen tai liiton kulujen karsiminen. Jäsenmaksun korottamista varmaankin harkitaan vasta viimeisenä keinona, mutta pienen liiton kulujen karsiminen puolestaan voi olla haitallista jäsenten edunvalvonnan kannalta. Jäsenmäärämme tulee luultavasti lähivuosina pysymään melko vakana. Finavian puolelta tulee uusia jäseniä, mutta Finnairin puolella portti pyörii väärään suuntaan.

Voisiko hyittyvän kuljetusliittohankkeen sektorimalli antaa kuitenkin ajatte-

lemisen aihetta ilmailualan työntekijöiden tulevaisuuteen? Uuden liiton ilmailusektorissa oli tarkoitus laittaa samaan konttoriin (matkatoimistotyöntekijöiden lisäksi) kaksi ilmailualan itsenäistä liittoa – IAU ja SLSY. Miksei?

PEKKA KÄHKÖNEN

Joutavia

Joutomiehellä joutavat ajatukset poukkoilevat taas milloin missäkin asiassa. Tämäkin juttu sisältää sekalaisia ja sekaisin olevia ajatuksia. Monenlaisia kuvatuksia tulee mieleen, kun kuulee päivän uutisia. Olo on vähän kuin kortinpeluussa. Kukaan ei tiedä mikä kortti nostetaan pöydälle, jos ei ole korttihuijari tai sisäpiiriläinen.

Taistojen tiellä unohdukseen käy

Onko meneillään maaottelu kuten ennen, niin sanottuina hyvinä aikoina? Silloin mittaa otettiin vanhasta emämaasta, välillä häviten, joskus jopa voittaen. Emämaa, maaottelu, mikä ihme? Kyseessä ei ole Venäjä, vaan Ruotsi. Ruotsi, jossa on lähes maailman kalkein työvoima, silti menestynyt. Ruotsi, vuosisatojen kumppani hyvässä ja pahassa, jonka vallan alla olimme aikoinaan satoja vuosia.

Entä se maaottelu? Historia kertoo, että ensimmäinen yleisurheilumaaottelu, finnkampen tai Ruotsi-ottelu käytiin jo vuonna 1925, mutta vain miesten kesken. Naisten osuus tuli mukaan 50-luvun alussa ja vasta vuodesta 1964 naiset "saivat" osallistua otteluihin vuosittain. Maaotteluissa on nähty monenlaisia taisteluhenkeä ja voitontahtoa, aina käsirysyistä perättäisiin voittoihin vastustajasta.

Mutta nyt ei ole maaottelua käynnissä, vai onko? No, ei siinä mielessä kuin ehkä jokaisen mieleen tulee. Mutta tais-toa käydään päivittäin. "Maa-tottelua", kun ei tyhmä kansa tajua viisaiden herrojen aivoituksia. Matalapalkka-alan palkkoja pitää laskea ja alan työpaikkoja pitää lisätä. Työttömät pitää saada töihin vaikka nälkäpalkalla. Mutta mikä ihme siinä on, että se ei onnistu? Toisaalla, se naisten osuus tässä maailman menossa on edelleen kuin maaottelua. Yksi kummajainen on naisten euro, joka on edelleen vain reilut 80 senttiä. Miksi näin? Sopimukset ovat sopimuksia. Tässä varmaan olisi yksi korjaamisen paikka.

Noo, naimisiin ei silti tarvitse mennä, vaikka tammikuussa joskus aikoinaan kihlattu onkin. Jatkamme siis maaottelua edelleen.

Köyhyys ei ole ilo

Vaan johtuu ihmisen laiskuudesta ja heikosta tahdonvoimasta, väittää vuoden takainen sosiaalibarometri. Näin katsoo siis osa sosiaalijohtajista julkais-
tun barometrin mukaan. Samaisen barometrin mukaan osa kyseisistä johtajista pitää työttömyyttä yksilön omana syynä. Se ken köyhä on... vähän riippuu, mistä kantilta asiaa tarkastelee. Työtön kait on sellainen, jolla ei ole töitä. Tässäpä tullaan merkilliseen tilanteeseen, jossa näistä asioista on tehty vertailua pohjoismaiden kesken. Suomalaisen käsitys kallistuu usein juuri tähän suuntaan. Yksilön itsensä syyksi. Tässä olisi mielenkiintoinen tutkimuskohde kaiken maailman huuhaatutkimusten joukossa.

Työttömyyden merkillisyyttä lisää vielä se, että onko oikeasti tarjolla työtä, jolla voi itsensä elättää, ilman yhteiskunnan tukia? Liittyisikö tämä jollain tapaa tuohon köyhäilyyn? Varmaa on kuitenkin, että Suomessa kasakoiden määrä tulee kasvamaan, ellei meno muutu.

Palkkaamme orjia

Jaa'a, tuloneuvottelutkin sitten alkoivat. On koulutuspäivää, nollalinjaa ja kaikkea muuta ja taisivat kait jo päätyäkin tuloksettomina. Joutomies ehdottaa, että neuvottelijat voisivat sopia uudeksi tulopoliittiseksi ratkaisuksi työajan lyhentämistä parilla viikkotyötunnilla, tai vaihtoehtoisesti tunnin päikkäreillä per työpäivä ja tietysti palkallisena, lisäämättä työtunteja. Ja kun vauhtiin on päästy, niin matalapalkka-alaa voisi kohentaa palkankorotuksilla. Tuhat euroa olisi sopiva summa lisää kuukaudessa kaikille, jotka ansaitsevat 40 tunnin viikolla alle 1200 euroa. Ja jotta kukaan työtätekevä ei tule syrjityksi, niin yli 1200 euroa ja ylöspäin ansaitseville kompensatioita enintään 5000 euroon asti. Tästä yli menevät ansiokorvaukset jäisivät nollaratkaisulle.

Lisäksi kaikkien vuosilomapäiviä kasvatettaisiin siten, että lauantaita ei enää laskettaisi lomapäiväksi.

Ai niin yksi unohtui, eläkeikä voisi

nousta vapaaehtoisesti, mutta jokaista tehtyä yli 63 vuotta täyttäneen työkuukautta kohden maksettu palkka nousisi 500 euroa kuukaudessa. Tämä kaikilla, jotka ansaitsevat vähemmän kuin 5000 euroa kuukaudessa. Lisäksi pitäisi kannustinrahaa maksaa kaikille, vähintään 60 vuotiaille, jotka haluavat jäädä eläkkeelle ennen 63 vuoden ikää. No, tämän on pelkkää potaskaa, mutta siitä saa aasinsillan seuraavaan kappaleeseen.

Tässä lainaus 7.3.2012 ilmestyneestä kolumnista Demarin verkkopalvelussa, jonka kirjoittaja on peruspalveluministeri Guzenina-Richardson.

"Ihmiset on kohdattava kaikilla tasoilla ihmisinä. Tämän mahdollistamiseksi kaikessa päätöksenteossa niin eduskunnassa kuin kunnissa on muistettava, että ihminen ei ole tuotantoväline, tehokkuusmittauksen yksikkö tai jämpäla. Ihminen ei toimi kuten kone ja hänen kohtelunsa tilastonumerona tai ylimääräisenä kustannuseränä on lyhytnäköistä."

Tässä Joutomies viittaa erityisesti viimeiseen lauseeseen mutta myös työttömiin, erityisesti nuorisoon, ikääntyviin työelämässä, ikääntyneisiin, eläkeläisiin ja vanhuksiin.

Siinäpä on mieltä liikuttavaa pohdiskelua ihmisenä olemisesta. Kolumni koskettaa eduskuntaa ja kuntia. Mutta entäpä tässä paljon puhutussa markkinataloudessa, miten on ihmisyyden laita. Tämä askarruttaa, nimenomaan tämän päivän yhteiskunnan ajattelun suuntana.

Ja orjia on maailma väärällä, jonkun tilaston mukaan noin kolmisen miljoonaa, mutta se lienee äärimmäisen alakantissa.

Maailmalta kuuluu kummia

Yritysten luvatussa ihmemaassa ovat tutkijat todenneet, että yritysten toiminnan siirtyminen muualle on huonon elinkeinopolitiikan syytä, johon liittyy liike-elämän johtajien näköalatomuus. Yhtiöiden toimintoja on siirretty halpismaihin ja toimintaa on siten kuviteltu saatavan tehokkaammaksi ja edullisemmaksi. Tulostakin on synty-

nyt, jos ei muuten, niin ainakin jätteen määrä on kasvanut huimasti. Ai anteeksi, oliko se uusiokierrätysmateriaalia?

Tosin, monissa yhtiöissä on jo tehty päätöksiä paluusta takaisin ja kokonaisista tehtaita on purettu ja siirretty takaisin ihmemaahan. Tämän ilmiön syynä on kuulemma tuotannon tehostuminen ja sitoutuminen työhön, jossa kokemus ja pitkäaikainen jatkuva kehitys osaamisessa ovat ratkaisevassa asemassa. Osalle siirtävistä yhtiöistä on jostain syystä tullut ongelmaksi juuri osaaminen, kadotettu ammattitaito. Toisaalta teknologisen kehityksen kadottaa monia ammattiryhmiä, työpaikat katoavat automatisoinnin edistyessä. Vai mitä voisi ajatella automaattikassasta ja hyllyntäytjärobotista kaupassa, ilman kuljettajaa kulkevasta metrosta ja junasta, lähihoitajarobotista, automaattilääkäristä tai vaikkapa lentokoneesta ilman lentäjää. Lähes kaikissa muissa ammattiryhmissä tapahtuu uudistumista ja kehitystä, paitsi johtajien, joita on jatkuvasti yhä enemmän.

JOUTOMIES

Indonesia on tuhansien saarten maa

■ Hyppään mopon takaritsille ja olemme kokkiopettajani kanssa matkalla Singarajan torille ostamaan raaka-aineita illallista varten. Vilistämme liikenteen seassa, ja silmäni vetistävät pölystä ja roskasta. Vilkaalla torilla opettajani valitsee tottuneesti tuoreimmat raaka-aineet ja tinkaa hinnasta. Se kuuluu kuvaan. Olemme valmiit ja palaamme valmistamaan illallista.

Monelle suomalaiselle matkaajalle Bali kuulostaa kaukaiselta paratiisilta. Thaimaassa käyneiden on sitä kuitenkin helppo lähestyä, sillä balilainen hindukulttuuri tuntuu tutulta. Myös hintataso ja turvallisuus yhdistävät. Balilaiset ovat aurinkoisia ihmisiä, jotka haluavat kylävieraidensa viihtyvän. Palvelukulttuuri on suomalaisten näkökulmasta katsottuna yllleistä.

Suomesta Balille nopein reitti on lentää Singaporen kautta. Bali on helppo kohde omatoimimatkaajille. Siellä ei kannatakaan jäädä yhteen paikkaan vaan kiertää saaren ympäri. Liikkuminen on helppoa ja etäisyydet lyhyitä. Kä-

tevin tapa on vuokrata privaattiauto, jolloin auto ja kuski ovat käytettävissä sovittun ajan ja matkan.

Amed tarjoaa rauhaa ja rentoutusta: tasokasta majoitusta, yllellisiä hoitoja ja hierontaa sekä gurmeeravintoloita. Amed sijaitsee Itä-Balilla ja kasvattaa suosiotaan koko ajan. Se on myös suosittu sukellus- ja snorklauskohde.

Ubud on taiteilijoiden mekka viidakon ja vuoriston keskellä. Sieltä ja sen ympäristöstä löytyvät taidokkaimmat työnäytteet puun ja kiven työstämisestä sisustus- ja koriste-esineiksi. Ubud sopii kulttuurinälkäisille sekä patikoijille ja pyöräilijöille.

Etelä-Balin surffirannat ovat Balin ykköskohteita. Ne ovat parhaita paikkoja surffata, shoppailla ja bilettää.

Pohjoisbalilaisen Lovinan turistihoukutus on auringonnousun aikaan järjestettävät delfiiniretket, jotka taitetaan perinteisillä kalastajaveneillä. Myös kokkikurssia kannattaa kokeilla.

Pemuteran on pieni ja viehättävä kalastajakylä Pohjois-Balilla, josta on lyhyt

matka Balin parhaimpaan sukelluskohteeseen Menjangan saarelle. Sukellusoperaattoreita on paljon, ja niistä kannattaa valita omansa tarkoin.

Indonesia on Euroopan kokoinen saarirykelmä, jossa asuu lähes 250 miljoonaa ihmistä, jotka puhuvat 365:tä eri kieltä ja kuuluvat 300:aan eri etniseen ryhmään. Bali -suosiostaan huolimatta on vain pieni ripaus Indonesiasta. Indonesiasta löytyy jatkuvasti uusia paikkoja, joissa monimuotoiseen luontoon ja erilaisiin kulttuureihin voi tutustua, ja ilmailusta pitävät saavat lentää kyllikseen siirtyessään paikasta toiseen.

Bunakenin sukellusparatiisi

Olen kasvotusten kilpikonnien kanssa. Se katsoo minua laiskasti ja soljuu vedessä levollisesti ilman kiirettä tai huolta huomisesta. Sama rauhallisuus tarttuu myös minuun. Seurailen hiljakseen koralliriutan seinämää pitäen kuitenkin huolta, että sukellusparini on lähettyvillä. Yhtäkkiä virta alkaa viedä ryhmäämme. Se voimistuu, ja pelkään, että joudun eroon ryhmästä. Vilkuilen ympärilleni, mutta pakotan itseni rauhoittumaan, sillä virta vie meitä kaikkia samalla vauhdilla. Viiletämme virran vietävänä kunnes se heikkenee ja lopulta loppuu.

Bunakenin meriluonnonpuisto on Indonesian kansallisaa. Sen kasvi-

Ubudin kyläläiset ovat pukeutuneet hinduseremoniaa varten. Perinteeseen kuuluu viedä uhrilahjoja jumalille.

ja eliölajien rikkaus on vailla vertaansa. Sukelluskohteita on pienellä alueella neljäkymmentä, ja niistä löytyvät sukeltajien himotuimmat nähtävyydet: niin pienen pienet kääpiomerihevoset ja merietanat kuin isommatkin merenelävät kuten riuttahait, liemikilpikonnat ja kotkarauskut.

Matka Suomesta Bunakenin saarelle on pitkä. Bunaken sijaitsee Indonesian äärimmäisessä kolkassa, Pohjois-Sulawesillä, lähellä Filippiinien saaristoa. Singaporesta sinne pitää lentää vielä kolme tuntia, mutta pitkän matkan rasitukset palkitaan paikan päällä: sukeltaminen siellä on pelkkää nautintoa.

Sukellusoperaattoria valitessa kannattaa kiinnittää huomiota sukellusvarusteisiin ja veneiden turvallisuuteen, sillä Indonesiassa ei ole yhtenäisiä standardeja

Surffilautoja voi vuokrata rannalta, mutta ensikertalaisen kannattaa kokeilla surffausta ammattilaisen opastuksella.

Ilmailun luvattu maa

■ Kun hiilijalanjälkeä pienentävässä Euroopassa trendinä on liikkua pyörillä ja raiteilla, Indonesiassa se olisi mahdollista. Indonesia koostuu yli 17 000 saaresta muodostaen yhden maailman nopeimmin kehittyvistä ja väkirikkaimmista valtioista.

Toimivat liikenneyhteydet ovat elinehto maassa, jossa bruttokansantuote kasvaa noin kuuden prosentin vuosivauhdilla. Nopeus on valttia niin matkustaja- kuin tavaraliikenteessäkin, joten ainoa todellinen vaihtoehto on lentoliikenne. Ripeä kansantalouden kasvu

on luonut vaurastuvan keskiluokan, jolla on varaa lentää, ja siksi matkustajamäärät ovat jatkuvassa kasvussa.

Lentoyhtiöt sijoittavat uuden kaluston hankintaan. Lentokonevalmistajien tilauskirjat saattavatkin täyttyä tulevina vuosina indonesialaisten lentoyhtiöiden tilauksista, sillä suurimmat lentoyhtiöt ovat tilaamassa satoja koneita.

Valtavaan kysyntään vastaaminen ei kuitenkaan ole helppoa ja ongelmia riittää. Tähän asti indonesialaiset lentoyhtiöt ovat operoineet enimmäkseen kotimaisilla reiteillä, mutta globaalit

markkinat tarvitsevat toimiakseen hyvät kansainväliset yhteydet. Kansainvälistä liikennettä haittaa muun muassa se, että suurin osa indonesialaisista lentoyhtiöistä on EU:n mustalla listalla puutteellisen turvallisuuden takia. Vain viisi lentoyhtiötä lähes 60:stä täyttää EU:n määräykset.

Kaluston lisäksi tarvitaan investointeja infrastuktuuriin ja henkilöstöön. Suurin puute on koulutetuista lentäjistä, joita paikallinen koulutusjärjestelmä ei pysty tarjoamaan riittävästi. Turvallisuus-, tutka- ja kommunikaatiojärjestelmät vaativat päivittämistä, mikä tarkoittaa uuden koulutetun työvoiman lisäksi nykyisen henkilöstön osaamisen kehittämistä. Kaikki tämä on vaikea toteuttaa Indonesiassa, joka talouskasvusta huolimatta kuuluu maailman köyhimpien maiden joukkoon.

Teksti ja kuvat: STOORISOPPI

Jakartan lentokenttä palvelee vuosittain yli 50 miljoonaa matkustajaa, vaikka se on mitoitettu puolet vähemmälle määrälle.

Hajaantukaa – täällä ei ole mitään nähtävää.

Nuorempi konstaapeli Salo liukui hitaasti passiin korkeaan polviasentoon. Vasta poliisikoulusta valmistuneena hän oli hiukan epävarma millainen tehtävä edessä odotti. Tästä syystä hän jännitystä lieventääkseen sanoi parilleen, vanhemmalle konstaapeli Lahtiselle,

- Sieltä kuuluu kauhea putina, ketä siellä oikein on?

Konkari Lahtinen ei ollut hyvillään saatuaan keikalle mukaansa keltanokan, paateron tai taaperon kuten ammattislangilla sanottiin, ja kähisi kurkustaan vastauksen.

- Mitäs nyt luulisit? Ketäs siellä mahtas olla? Katso listasta. No siitä krpeleen salaisesta listasta. Jos se unohtui kamarille, niin katso minkä hyvänsä tiedotusvälineen nettisivuilta.

Edellä ollut hiukan muunneltu kohta oli tietenkin peräisin koko kansan rakastamasta teoksesta Tuntematon Sotilas. Poliisijohto yhdessä sisäministeri Päivi Räsäsen suulla kuitenkin vakuuttaa, että tekijä on tiedossa, ja hän on poliisin vanha tuttava.

Ei siis syytä huoleen, nootteja ja yöpakkasia ei ole tulossa, vaikka prologi viittasi Venäjän Federaation presidentin päätymiseen keskusrikospoliisin listalle henkilöistä, jotka viihtyvät huonosessa seurassa. Nimittäin jos kuka niin tämä Volodja, näin vanhojen tuttujen kesken, ymmärtää poliisitoimen haasteita. Ennen nykyistä uraansa hän palveli pitkään työnantajaa, jonka erityisosaami-

nen liittyi kurin ylläpitoon, ojentamiseen ja uudelleen kouluttamiseen. Ei, kyseessä ei ollut Helsingin opetusviraston alainen Alppilan yläaste, vaan KGB. Mainitun oppimisympäristön, siis Alppilan yläasteen, ympärillä taannoin käydyn julkisen keskustelun perusteella löytyy Suometakin paljon niitä, joiden mielestä meikäläiseen opetussuunnitelmaan tulisi lisätä tuhti annos siperialaista oppimiskemusta. Johan suuri pedagogi Lavrenti Berijakin, siis KGB, sanoi että ei ole syytömiä, vaan ainoastaan huonosti kuultuja. Tämä mielessä kelpaa kilvoitella kohti kevään todistusten jakoa.

On ehkä toinenkin syy miksi Putin ei suivaantunut mokomasta uutisankasta. Pietarilaisena ja maattamme hyvin tuntevana hän ymmärsi oitis suomalaista sielua, vaikka se venäläiseen verrattuna pieni onkin. Meillä on kansallinen velvollisuus muistella ääni väristen sodan aikana tehtyä Ribbentrop -sopimusta, jossa suomalaisten uskollisuus hädän hetkellä korvattiin suurvalta Saksan miehinä, materiaalina ja vehnänä.

"Avot", virkkoo Vova, "Älkää menkö natoon – tehdään sopimus – meiltä hjuvaan hintaan saatte mies, materiaali ja ohrana."

Hugo Tungo

Airport Crew Party

■ Paljon on virrannut vettä, viintä ja verta Helsinki-Vantaassa siitä, kun Airport Crew Partyn syntysanat lausuttiin. Vauhtia ja vaarantunnetta on riittänyt, pöytiä kaatunut ja isommille on vinoiltu. Ravintoloita on suljettu sekä porttikieltoja langetettu. Kunnia on mennyt tai ainakin sitä on sitkeästi yritetty.

Kaiken tämän ja kymmenen vuoden jälkeen on kuitenkin tullut aika kumartaa sekä suunnata kohti uusia seikkailuja.

Siksi kutsutaan siis vielä kerran lentokenttien amatööriornitologit ja muut

siipiveikot sekä pelikaanit höyhennettäväksi ravintola Circukseen 24. toukokuuta klo 21 eteenpäin.

Alusta asti osallistuneiden kesken arvotaan hyvä selitys – sitä voi sitten yrittää kotosalla. Ja jos kotiin ei jatkojen jälkeen ole menemistä voi koittaa onneaan naisten kymppillä 26. toukokuuta.

KOBA

Suojaa silmäsi
iskuilta!

**NÄKÖVAMMAISTEN
KESKUSLIITTO RY**
www.nkl.fi

facebook mm. ARTISTIEN ESIINTYMISAIKATAULUT + INFO

THE 10TH OFFICIAL

airport crew party

2013

LIPUT 12 €
menosta vastaa:
Waldo's People
DJ Jake

KOBA PUHE
Bikini Show
Miss Finest 2013 osakilpailu
IHY/Pardia Karaoke
Elisa & Niina duo

AIRPRO
1990 **WULFF**
IHY **PARDIA**
ISS
AVIATOR
service that moves you
lkkunapaikka
BONUS
Inn
HELSINKI AIRPORT
swissport
RUB FINLAND
In memoriam
SSP Finland

tube inn

LIPUNMYynti: AIRPRO TRAVEL SERVICES 24H 0600 03360 (1,97€/min +ppm.)
JUHLAISÄNTÄ, MAX 045 882 8788 ★ THE CIRCUS OVELTA (www.thecircus.fi)

AITO

Korjaus

■ Unioni-lehden helmikuun numerossa oli virhe jutussa: Jos sinut lomautetaan tai jäät työttömäksi.

Lomakorvauksen jaksotus poistui vuodenvaihteessa raamisopimuksen mukaisesti. Työsuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus ei siis estä työttömyysetuuden maksamista.

Pahoittelemme lehden toimituksessa tapahtunutta virhettä.

Päihdeohjelmaa tarvitaan jokaisella työpaikalla

■ Alkoholin riskikäytön aiheuttamat haitat seuraavat työpaikalle. Työterveyslaitoksen Alkoholi ja työpaikka 2010 -tutkimusraportin mukaan työpaikoilla oli mm. alkoholilta haisevia ja krapulaisia työntekijöitä, poissaoloja erityisesti maanantaisin ja perjantaisin sekä juomisensa takia työtovereita tai asiakkaita vältteleviä työntekijöitä.

Alkoholin aiheuttamat haitat työkyvylle ja työyhteisön hyvinvoinnille on edullisinta ja helpointa estää, ennen kuin ongelmia edes on. Siksi on suositeltavaa, että jokainen työpaikka tekee päihdeohjelman. Päihdeohjelma on ohjeistus, jonka avulla työpaikalla voidaan ennaltaehkäistä ja hallita päihdehaittoja

sekä vähentää päihteiden riskikäytöstä aiheutuvia kustannuksia työpaikalle ja terveyshaittoja yksilölle.

Mallin ja ohjeet saa Työterveyslaitoksen uusitusta Päihdeohjelmaoppaasta. Päihdeohjelmaopas sisältää tietopaketin päihdeohjelman sisällön rakentamiseen, mallitekstin työpaikan oman päihdeohjelman pohjaksi sekä lisätietoa alkoholin haitoista työpaikoilla. Opas sisältää myös päihdehaittoihin puuttumisessa välttämättömät lomakkeet. Aiempaa käytännönläheisemmän oppaan saa kirjam muodossa sekä suomen- ja ruotsinkielisenä verkkoversiona.

Lisätietoa aiheesta Työterveyslaitoksen sivuilta.

UNIONIN ILMESTYMINEN 2013

Numero 3 ilmestyy 21.6.
aineisto toimitukseen 3.6.

Numero 4 ilmestyy 6.9.
aineisto toimitukseen 19.8.

Numero 5 ilmestyy 25.10.
aineisto toimitukseen 7.10.

Numero 6 ilmestyy 20.12.
aineisto toimitukseen 2.12.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0%)

koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €

1/2 sivua, 180 x 115 mm, 120 €

2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €

1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

KUVAKULMA

Aviapoliksen arkkitehtoninen helmi, Finnair Oyj:n uusi vuokrapääkonttori on kadunmiehen suuhun istuvaa nimeä vailla. Keksi osuva luonnehdinta ja lähetä se Unioni-lehden toimitukseen nimellä Juha-Matti Koskinen, John Stenbergin ranta 6, PL 337, 00531 Helsinki tai juha-matti.koskinen@iau.fi. Voittaja saa IAU:n läpinäkymättömän palkitsemisjärjestelmän mukaisen lyhyen ja pitkän ajan kannustimen, sekä stay bonuksen. Palkinto ei sisällä asuntoetua.

*Kaikkien maiden työläiset,
ylioppilaat, entiset, nykyiset ja ikuiset
teekkarit yhtykää — ja viettäkää
hauskaa vappua!*

Juha-Matti Koskinen

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihte)
faksi: (09) 4785 7250
sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 4785 7220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 4785 7221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 4785 7225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat: Ari Miettinen (09) 4785 7228
jasenasiat@iau.fi

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Toimisto on avoinna arkin klo 10.00–13.00

osoite: Kaisaniemenkatu 10, 00100 HELSINKI
faksi: 09 47857 209

kassanhoitaja	Paula Seppälä	p. 09 47857 200
kassanhoitaja	Sari Meling	p. 09 47857 202
kassanhoitaja	Mirva Tuomi	p. 09 47857 203
kassanhoitaja	Kari Kallio	p. 09 47857 201

email: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.irkatk.fi

Palkitsemme ykköskuskit

Turva on reilu autovakuuttaja ja palkitsee parhaat kuskit.

Turvan Liittokasko on vain liittojen jäsenille räätälöity autovakuutus. Se sisältää paljon mainioita ominaisuuksia, mutta yksi on ylitse muiden - ainutlaatuinen bonusetu. Bonusetu syntyy, kun olet ajanut kolme vuotta ilman törttöilyjä. Bonus ei putoa

vahingon sattuessa, kuten perinteisissä autovakuutuksissa. Ykkösjuttu, eikö totta? Hoidetaan yhdessä vakuutuksesi Turvaan. Tule käymään tai jätä yhteydenotto pyyntö nettisivuillamme.

Olemme asiakkaidemme omistama, erityisesti ammattiliittojen kanssa yhteistyötä tekevä keskinäinen vakuutusyhtiö. Palvelemme puhelimitse numerossa **01019 5110** ma-pe 8-18 sekä osoitteessa www.turva.fi

